

بررسی تأثیر بازیهای پرورشی در میزان رشد خلاقیت دانش آموزان دوره ابتدایی استان آذربایجان غربی در سال تحصیلی ۷۷

میرحسین سیدعامری
 دانشگاه ارومیه

فهرست :

۷۳	چکیده
۷۴	مقدمه
۷۶	روش شناسی تحقیق
۷۸	یافته های تحقیق
۸۲	بحث و نتیجه گیری
۸۴	منابع و مأخذ

چکیده:

در این پژوهش، محقق با استفاده و بکارگیری از آزمون تفکر خلاق در عمل و حرکت (TCAM) تورنس در این زمینه مقایسه مؤلفه های خلاقیت (سیالی، ابتکار، تخیل) را در بین دانش آموزان گروه تجربی و کنترل مورد مطالعه قرار داده است. برای تعیین گروههای مورد تحقیق از روش نمونه برداری تصادفی ساده استفاده شده است، با توجه به اینکه تعداد دانش آموزان مورد تحقیق مشتمل بر ۳۶۰ نفر می باشند ۱۸۰ نفر آنان در گروه تجربی (۹۰ نفر دانش آموزان پسر و ۹۰ نفر دانش آموزان دختر) و ۱۸۰ نفر مابقی در گروه کنترل (۹۰ نفر دانش آموزان پسر و ۹۰ نفر دانش آموزان دختر) به شیوه نمونه گیری تصادفی ساده در نظر گرفته شده اند.

کلیه آزمودنی های تحقیق در هر دو گروه تجربی و کنترل، پس از اتمام مدت آموزش به طور انفرادی در نمازخانه مدارس مربوطه زیر نظر آزمونگراها (testers) تحت آزمون خلاقیت تورنس قرار گرفتند، پس از اخذ اطلاعات از آزمودنی ها با استفاده از برنامه کامپیوتری SAS, SPSS از طریق تحلیل واریانس چند عاملی و مقایسه میانگین ها به روش آزمون چند دامنه ای دانکن، فرضیات تحقیق مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

- نتایج این تحقیق براساس هدفهای ویژه در نظر گرفته شده به شرح ذیل می باشد:
- ۱- از نظر مؤلفه سیالی (روانی) تفاوت معنی داری بین دانش آموزان گروه تجربی پسران و دختران با دانش آموزان گروه کنترل پسران و دختران وجود دارد.
  - ۲- از نظر مؤلفه ابتکار (اصالت) تفاوت معنی داری بین دانش آموزان گروه تجربی پسران و دختران با دانش آموزان گروه کنترل پسران و دختران وجود دارد.
  - ۳- از نظر مؤلفه تخیل تفاوت معنی داری بین دانش آموزان گروه تجربی پسران و دختران با دانش آموزان گروه کنترل پسران و دختران وجود دارد.
  - ۴- مشخص گردید که در مؤلفه سیالی (روانی) بین گروه تجربی تحقیق با معیار استاندارد تورنس تفاوت معنی داری وجود ندارد ولی در مؤلفه های ابتکار (اصالت) و تخیل گروه تجربی تحقیق با معیار استاندارد تورنس تفاوت معنی داری وجود دارد.

کلید واژه ها:

بازیهای پرورشی، خلاقیت، سیالی (روانی)، ابتکار (اصالت)، تخیل، دوره ابتدایی

مقدمه

جوابگویی به ضروریات مکان و زمان از جمله گشودن مشکلات در هم تنیده که در قالب علت و معلولی نمی گنجد، رهنمون باشد. از اینرو رشد و توسعه در زمینه های گوناگون به ویژه در نظام آموزش و پرورش به عنوان اساسی ترین رکن در توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به نگرشها، اصول، اهداف و روشها و رهیافتهای جدید نیاز دارد، لازمه رهیافتهای جدید پرورش قوه خلاقیت افراد جامعه می باشد.

ویلیام جیمز^۱ تقریباً حدود یک قرن پیش به مسئله خلاقیت اشاراتی داشته و ضمن برشمردن دوران کودکی به عنوان سرآغاز شکل گیری روند تفکر خلاق می گوید: ما همه توانایی و استعداد خلاق بودن را داریم ولی متأسفانه در طول زندگی و در مسیرهای آموزش و تعلیم یاد

بسیاری چنین می پندارند که آفرینندگی (ابداع) خصوصیت ذاتی برخی است که با این توانایی متولد می شوند. در صورتیکه مدتهاست ثابت شده است که این استعداد در نوع بشر به اندازه حافظه عمومیت دارد و می توان آن را با کاربرد اصول و تکنیک های معینی، با ایجاد طرز فکرهای جدید، با اجتناب از عادات و عواملی که این استعداد را خفه می کند، و با کاربرد مداوم آن را پرورش داد (۱).

دنیای کنونی، پر از تغییرات پیچیده و شتابان است، تحولات سریع و گسترده در زمینه علوم، فنون و فرهنگ از یک سو و رشد فزاینده جمعیت و محدودیت منابع از سوی دیگر ما را با نیازها، شرایط و مشکلات فردی و اجتماعی جدید مواجه کرده است، در نتیجه بسیاری از شرایط و رهیافتهای موجود قادر نخواهند بود تا ما را در

1. William James

خلاق ساختمان بدنی بهتری دارند، چنانکه از زود راه افتادن و زود سخن گفتن آنها پیداست و همچنین قد و وزن بالاتر از حد متوسط دارند، از لحاظ سلامتی عمومی، شکیبایی و هماهنگی حرکتی نیز بالاتر از حد متوسط هستند، حدود دقت آنها وسیع تر است، به سرعت و سهولت می آموزند و در یادگیری احتیاج به تکرار کمتری دارند، آنها از یاد گرفتن لذت می برند (۵).

نیکسون و جی وت^۱ در زمینه پرورش خلاقیت اظهار می دارند که کمترین نقشی را که مربیان تربیت بدنی می توانند داشته باشند اجازه دادن آزاد برای تولید و ایجاد امکانات و راهنمایی در توسعه استعدادهاى خلاقیت حرکتی دانش آموزان است، دانش آموزان باید در جهت اجرای مهارتها یا الگوهای جدید و بی مانند تشویق شوند، کلاس می تواند فرصتهای زیادی برای خلق و به وجود آوردن حرکات تازه و همچنین حرکات جدید به وجود آورد (۲).

نتایج تحقیق مزنبرنیک^۲ مشخص ساخته است، خلاقیت می تواند در میان برنامه های تربیت بدنی (بازیها) افزایش یابد، شواهد این مفهوم را نشان داده است که برنامه های تربیت بدنی می توانند در توسعه و رشد خلاقیت شرکت داشته باشند (۷).

در تحقیق دیگری توسط وسلی وایت^۳ که در رابطه با جنبه های تصور از بدن، خلاقیت و ورزشهای مهارتی و تکنیکی صورت گرفته نتایج

می گیریم که غیرخلاق باشیم و یا می پذیریم که یکی خلاق و دیگری غیرخلاق شود و به زبان شعر:

چونکه هر دو از یکی دست آمده

این چرا هوشیار و آن مست آمده

با توجه به اینکه محیط یادگیری اعم از خانه و مدرسه و اجتماع در سطح کلی به ما تفکر همگرا یا غیرخلاق را آموزش می دهد یعنی به ما یاد می دهد که فقط به یک طریق، به یک راه حل و به پاسخ یکسان و از قبل تعیین شده ای نظر داشته باشیم در مقابل تفکر و اگر یا خلاق را داریم که در آن فرد با وجود داده های ضعیف و کم و حتی فقدان اطلاعات قبلی می تواند ایده جدیدی را در یک موقعیت و به راحتی به وجود آورد که این نوع تفکر را می توان به وسیله معلم و محیط آموزشی شکل داد (۳).

بوچر^۱ و همکارانش در مورد خلاقیت در تربیت بدنی می گوید: در تربیت بدنی از میان حرکات و تظاهرات بدنی با استفاده از قوای ذهنی، خلق یک فکر جدید نشان داده می شود. فرصتهای بسیاری در رابطه خلاق بودن در تربیت بدنی وجود دارد، خلاقیت در تربیت بدنی موجب تولید مفاهیم به وسیله حرکات بدنی در کودک می شود. کودکان در میان جریان خلاقیت تمام تجارب و فعالیت ها و عقاید شناخته شده اشان را جستجو می کنند و مورد بررسی قرار می دهند و با تجدید سازمان در یک الگوی بی مانند ظاهر می نمایند این الگوها قبلاً برای بچه ناشناخته بوده است. این حرکات و الگوها ممکن است در حرکات ریتمیک یا در فعالیت های دیگر خلق گردد (۴). پریش^۲ در مورد خصوصیات کودک خلاق می گوید: کودکان

1. Bucher
2. Parish
3. Nixon and Jewett
4. Mesenbernik
5. Wesley withe

جمع بندی نتایج پژوهشهای انجام شده پیرامون خلاقیت و فعالیتهای حرکتی مبین این نکته است که بازی و شرایط اجتماعی تسهیل کننده آن قادر است تأثیر عمیقی بر خلاقیت بگذارد چرا که به نظر این اندیشمندان بازی یا حتی وانمود کردن به بازی خلاقیت را تسهیل می کند زیرا بازی نه فقط به کودکان فرصت کشف ملاکهای جدید را می دهد بلکه تخیل را نیز تحریک می کند و این دو عامل به نوبه خود موجب افزایش خلاقیت می گردد بنابراین اگر مربیان فرصت کافی را برای بازی با مواد گوناگون در اختیار کودکان قرار دهند و تخیل آنها را فعال کنند می توانند خلاقیت کودکان را رشد دهند.

روش شناسی تحقیق جامعه آماری

جامعه آماری در این پژوهش دانش آموزان کلاس دوم (دختر و پسر) دوره ابتدایی بوده که در سال تحصیلی ۷۷-۷۶ تحت پوشش اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی به تحصیل اشتغال داشته اند.

چون اجرای تحقیق حاضر در سطح استان آذربایجان غربی صورت گرفته است برای جامعه عمل پوشیدن به این مسئله مجری طرح به طور تصادفی ساده^۴ به ترتیب از شمال استان مذکور ۲ شهرستان، از جنوب استان ۲ شهرستان و از مرکز استان نیز دو ناحیه به طور جداگانه انتخاب نمود.

1. Aliceteen
2. Pellegrini
3. Anderson, and Cropley
4. Simple random

ذیل حاصل شده است:

۱- خلاقیت حرکتی و مهارتهای ورزشی با هم ارتباط مثبت دارند ولیکن آگاهی از بدن با مهارتهای ورزشی بی ارتباط هستند.

۲- خلاقیت حرکتی با خلاقیت کلامی و تکنیک های ورزشی به طور مثبتی با هم مرتبط هستند، خلاقیت کلامی به طور مثبت با تکنیک های ورزشی مرتبط می باشند (۹).

در تحقیق دیگری که در آمریکا توسط آلیستین^۱ که به راهنمایی دکتر تورنس انجام یافته، چنین عنوان نموده است که عامل حرکت و دیگر فاکتورهای مورد بررسی به طور معنی داری بر روی روانی، انعطاف پذیری و قوه ابتکار اثر داشت و نتایج دلالت بر این دارد که عوامل فوق به عنوان انگیزه مهمی در تفکر خلاق دانش آموزان کلاسهای چهارم دارای ارزش می باشد (۲).

پلگرینی^۲ در تحقیق خود پیرامون ارتباط با بازی و پی گیری و جستجوی آنها، به این نتیجه رسید که فعالیتهای حرکتی مثل بازیهای ورزشی بر فاکتورهایی از خلاقیت اثر گذار می باشد (۶). اندرسون و کروپلی^۳ در آزمایشهای خود نشان داده اند که افراد خلاق طبقات ادراکی گسترده ای را از محیط می گیرند و یا می توانند تولید کنند. گسترده گی طبقات ادراکی یکی از مشخصات بارز افراد خلاق است، حذف و سانسور شناختی در افراد خلاق کمتر صورت می گیرد، از سوی دیگر توجه گسترده به محیط سبب می شود که فرد در آن واحد با عناصر متعددی سرو کار داشته باشد، به اشتباه کردن و تغییر نظر و رفتار عادت کند و در نتیجه انعطاف پذیری ذهنی بیشتری داشته باشد و بتواند دل به دریا بزند و راه حل های مختلف را آزمایش کند (۲).

جدول (۱): توزیع فراوانی و درصد گروه نمونه استان به تفکیک شهرستانهای منتخب و گروههای

مورد مطالعه

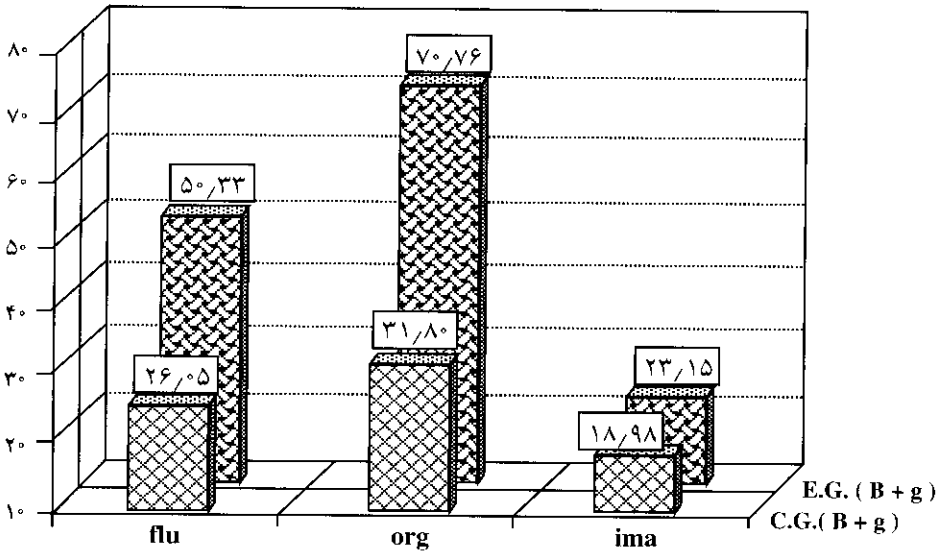
جمع	مهاباد		نقده		خوی		سلماس		ناحیه دو ارومیه		ناحیه یک ارومیه		شهرستانهای منتخب
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	آزمونهای تحقیق
۹۰ نفر	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	گروه تجربی پسر
۹۰ نفر	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	گروه تجربی دختر
۹۰ نفر	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	گروه کنترل پسر
۹۰ نفر	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	۱۶,۶۶	۱۵	گروه کنترل دختر
۳۶۰ نفر	۱۶,۶۶	۶۰	۱۶,۶۶	۶۰	۱۶,۶۶	۶۰	۱۶,۶۶	۶۰	۱۶,۶۶	۶۰	۱۶,۶۶	۶۰	جمع کل

ابزار تحقیق

روش جمع آوری اطلاعات در این تحقیق توسط آزمون خلاقیت تورنس که تحت عنوان تفکر خلاق در عمل و حرکت^۱ نام دارد صورت گرفته است. البته بخش اول این پرسشنامه حاوی یکسری اطلاعات پیرامون مشخصات آزمودنیها است که از جمله به نام و نام خانوادگی، سن، جنس، مدرسه، وضعیت آزمودنی از نظر اینکه فرزند چندم خانواده است، وضعیت اقتصادی خانواده، میزان تحصیلات پدر و مادر و نیز به شغل پدر و مادر آزمودنی اشاره می نماید و در بخش دوم این آزمون در مجموع ۴ فعالیت را در هر آزمودنی در سه مؤلفه سیالی (روانی)^۲، ابتکار^۳ (اصالت) و تخیل^۴ مربوط به آزمون خلاقیت را

پس از تعیین شهرستانهای منتخب از شمال استان مجموعاً ۴ دبستان (از هر شهرستان یک مدرسه پسرانه و یک مدرسه دخترانه) و از جنوب استان مجموعاً ۴ دبستان به همین منوال و از مرکز استان - شهر ارومیه - از نواحی دو گانه از هر ناحیه ۲ دبستان در مجموع ۴ دبستان باز به همان منوال، در مجموع ۱۲ دبستان به طور تصادفی ساده انتخاب گردید که از این تعداد ۶ دبستان دخترانه و ۶ دبستان پسرانه حوزه جامعه تحقیق مجری را تشکیل می دادند در ضمن چون این تحقیق از نوع نیمه تجربی بوده و نیاز به گروه کنترل داشت در مجموع ۱۲ دبستان نیز که شیفت مخالف همان دبستانها در مناطق فوق الذکر بودند به طور تصادفی ساده جهت اخذ آزمون خلاقیت انتخاب گردیدند. گروه نمونه این پژوهش شامل ۳۶۰ نفر از دانش آموزان جامعه آماری به شرح جدول ۱ می باشد.

1. Thinking creatively in action and movement
2. Fluency
3. Originality
4. Imagination

نمودار (۱) مقایسه توزیع میانگین مؤلفه های خلاقیت (سیالی، ابتکار، تخیل) بین گروه تجربی (دختر و پسر) با گروه کنترل (دختر و پسر)

۱/۰٪ استفاده گردیده است. بنا به اطلاعات اخذ شده از آزمودنیها در کلیه گروههای مورد مطالعه در نمودارهای شماره (۱) الی (۶) توزیع میانگین مؤلفه های خلاقیت به طور جداگانه و نیز همزمان به صورت مقایسه ای در بین هر یک از گروههای مورد مطالعه و نیز به صورت مقایسه ای با معیار استاندارد تورنس نشان داده شده است.

یافته های تحقیق

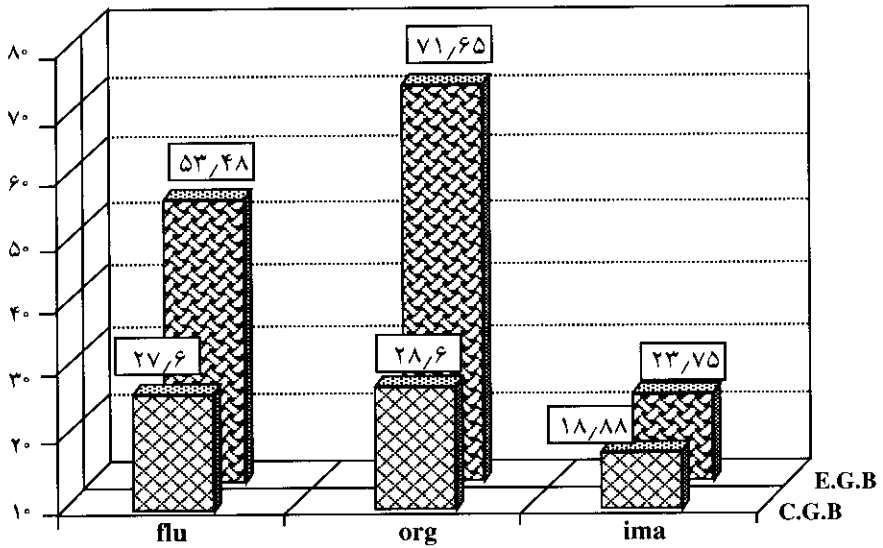
۱- آزمون فرض نشان داد که از نظر مؤلفه سیالی (روانی) تفاوت معنی داری در سطح $P < 0/05$ بین دانش آموزان گروه تجربی پسران و دختران با دانش آموزان گروه کنترل پسران و دختران وجود دارد به عبارت دیگر دانش آموزان گروه تجربی پسران و دختران نسبت به دانش آموزان گروه کنترل پسران و دختران در سطح بالاتری

مورد آزمون قرار می دهد.

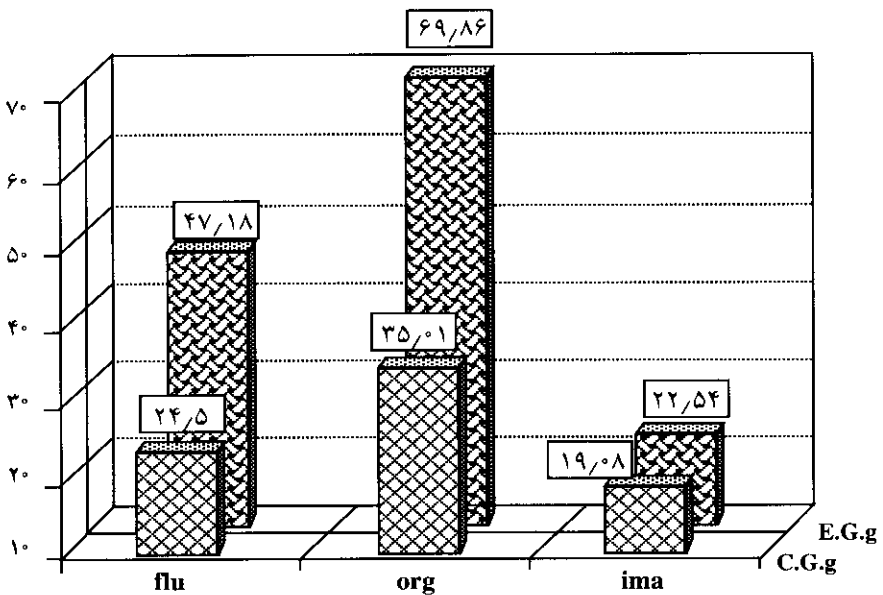
روش آماری

در این تحقیق پس از جمع آوری و استخراج اطلاعات از نرم افزار SPSS و SAS برای آنالیز داده ها استفاده شده است.

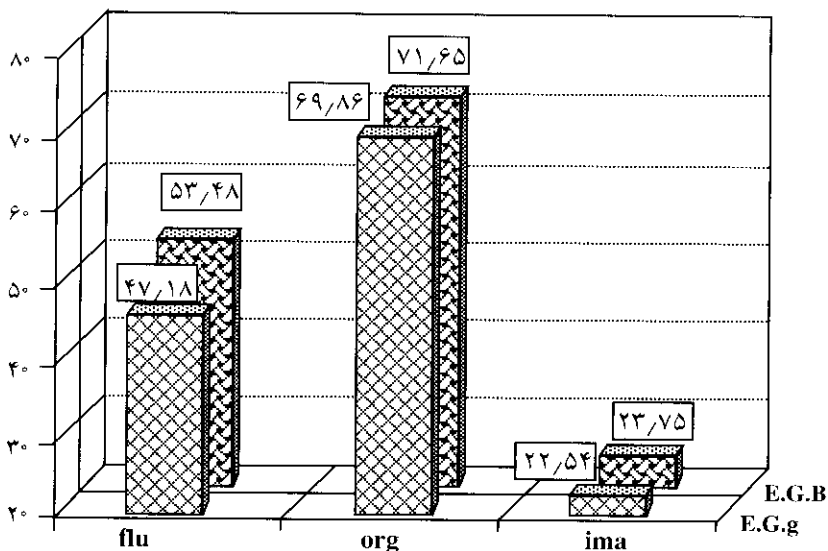
برای آنالیز داده ها از روشهای آماری توصیفی برای کلیه متغیرها جهت طبقه بندی و تعیین شاخص های مرکزی (میانگین، میانه، نما) و شاخص های پراکندگی (انحراف معیار و واریانس) استفاده شده است. همچنین در روش آمار استنباطی از آزمون برابری اثر تیمارها (آزمون F) در چهار گروه تجربی پسر، کنترل پسر، تجربی دختر، کنترل دختر برای مؤلفه های سیالی، ابتکار، تخیل استفاده شده است و سپس برای بررسی تفاوت متغیرهای فوق بین گروههای ذکر شده از روش چند دامنه ای دانکن در سطح

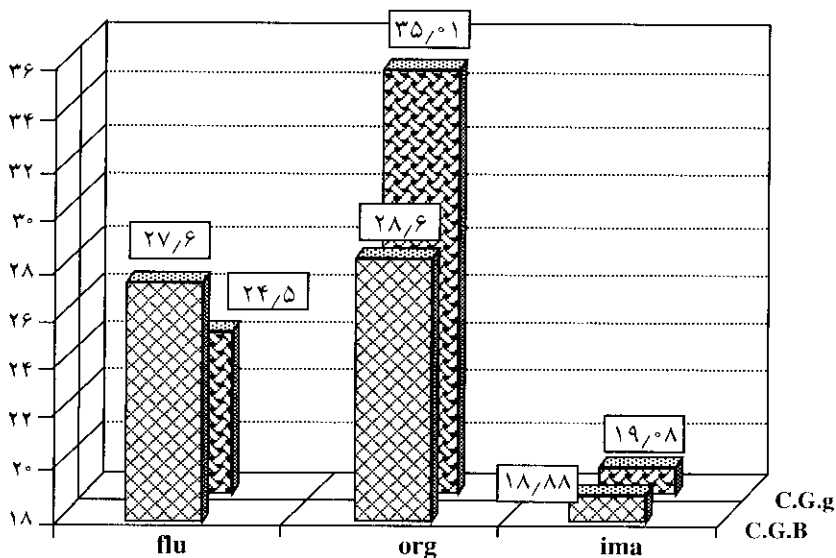
نمودار (۲) مقایسه توزیع میانگین مؤلفه های خلاقیت (سیالی، ابتکار، تخیل) بین گروه تجربی و گروه کنترل پسران

نمودار (۳) مقایسه توزیع میانگین مؤلفه های خلاقیت (سیالی، ابتکار، تخیل) بین گروه تجربی و گروه کنترل دختران

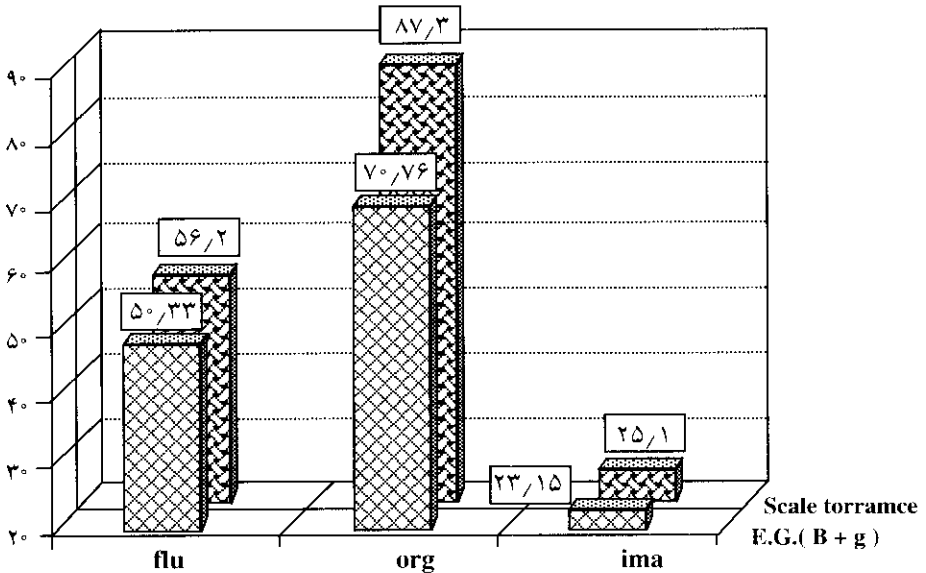

نمودار (۴) مقایسه توزیع میانگین مؤلفه های خلاقیت (سیالی، ابتکار، تخیل) بین گروه تجربی پسران با گروه تجربی دختران

نمودار (۵) مقایسه توزیع میانگین مؤلفه های خلاقیت (سیالی، ابتکار، تخیل) بین گروه کنترل پسران با گروه کنترل دختران

نمودار (۶) مقایسه توزیع میانگین مؤلفه های خلاقیت (سیالی، ابتکار، تخیل) بین گروه تجربی (دختر و پسر) با معیار استاندارد تورنس

قرار دارند (جدول شماره ۲).
 ۲- نتایج تحقیق نشان داد که دانش آموزان گروه تجربی دختران و پسران از نظر مؤلفه ابتکار (اصالت) خلاقیت در سطح بالاتری نسبت به دانش آموزان گروه کنترل پسران و دختران قرار دارند (جدول شماره ۳).

جدول (۲): مقایسه میانگین مؤلفه سیالی (روانی) خلاقیت به روش دانکن

نتیجه	خطای استاندارد $\pm$ میانگین	گروه
a	53.48 ± 2.19	گروه تجربی پسر
b	27.60 ± 1.41	گروه کنترل پسر
a	47.8 ± 1.87	گروه تجربی دختر
b	24.50 ± 1.36	گروه کنترل دختر

* حروف یکسان نشانگر عدم تفاوت معنی دار آماری در سطح احتمال ۰/۰۵ می باشد.

جدول (۳): مقایسه میانگین مؤلفه ابتکار (اصالت) خلاقیت به روش دانکن

نتیجه	خطای استاندارد $\pm$ میانگین	گروه
a	$71,65 \pm 3,58$	گروه تجربی پسر
b	$28,60 \pm 1,82$	گروه کنترل پسر
a	$69,86 \pm 3,27$	گروه تجربی دختر
b	$35,01 \pm 2,64$	گروه کنترل دختر

* حروف یکسان نشانگر عدم تفاوت معنی دار آماری در سطح احتمال ۰/۰۵ می باشد.

جدول (۴): مقایسه میانگین مؤلفه تخیل خلاقیت به روش دانکن

نتیجه	خطای استاندارد $\pm$ میانگین	گروه
a	$23,75 \pm 0,52$	گروه تجربی پسر
b	$18,88 \pm 0,39$	گروه کنترل پسر
a	$22,54 \pm 0,61$	گروه تجربی دختر
b	$19,08 \pm 0,53$	گروه کنترل دختر

* حروف یکسان نشانگر عدم تفاوت معنی دار آماری در سطح احتمال ۰/۰۵ می باشد.

وجود ندارد ولی در مؤلفه های ابتکار (اصالت) و تخیل بین گروه تجربی و معیار استاندارد تورنس تفاوت معنی داری وجود دارد (جدول شماره ۵).

بحث و نتیجه گیری

یافته های تحقیق حاکی از این است ارائه فعالیت های مهارتی تربیت بدنی خصوصاً بازیهای

۳- همچنین نتایج تحقیق بیانگر این نکته است که دانش آموزان گروه تجربی پسران و دختران از نظر مؤلفه تخیل خلاقیت نسبت به گروه کنترل دختران و پسران در سطح بالاتری قرار دارند (جدول شماره ۴).

۴- آخرین یافته تحقیق حاضر حاکی از این است که در مؤلفه سیالی (روانی) بین گروه تجربی و معیار استاندارد تورنس تفاوت معنی داری

جدول (۵) نتایج محاسبات آماری داده‌های مربوط به مؤلفه‌های (سیالی، ابتکار، تخیل) خلّاقیت گروه تجربی (دختر و پسر) با معیار استاندارد تورنس

معنی دار بودن	Tcri	Tobs	df	n	SD	$\bar{X}$	آزمودنی	مؤلفه‌های خلّاقیت
$Tobs < Tcri$	۱/۹۶	۱/۷۲	۲۵۴	۷۶	۴۱/۲	۵۶/۲	* معیار استاندارد تورنس	سیالی
				۱۸۰	۱۹/۵۶	۵۰/۳۳	گروه تجربی	(روانی)
$Tobs < Tcri$	۱/۹۶	۲/۸۳	۲۵۴	۷۶	۷۲	۸۷/۳	* معیار استاندارد تورنس	ابتکار
				۱۸۰	۳۲/۴۶	۷۰/۷۶	گروه تجربی	(اصالت)
$Tobs < Tcri$	۱/۹۶	۳/۱۴	۲۵۴	۷۶	۴/۱	۲۵/۱	* معیار استاندارد تورنس	تخیل
				۱۸۰	۵/۴۵	۲۳/۱۵	گروه تجربی	

* مقیاس متغیرهای خلّاقیت توسط پال تورنس استاندارد شده است و داده‌های خام از جدول شماره ۱ معیار استاندارد تورنس استخراج شده است.

معنی داری فعالیت‌های مهارتی تربیت بدنی و خلّاقیت است و نیز با تحقیق مزمن‌رنیک که نشانگر افزایش خلّاقیت در میان برنامه‌های تربیت بدنی خصوصاً «بازیها» است و همچنین با تحقیق آلیستین تحت عنوان اینکه عامل حرکت و دیگر فاکتورهای مورد بررسی به طور معنی داری بر روی روانی، انعطاف پذیری و قوه ابتکار اثر دارد و نیز با تحقیق اندرسون و کروپلی (۱۳۶۷) و تحقیق پلگرینی (۱۹۸۴) و سایر محققین در این زمینه همخوانی دارد، لذا می‌توان نتیجه گرفت که فعالیت‌های حرکتی (بازیهای پرورشی) عامل مهمی در رشد و توسعه خلّاقیت دانش‌آموزان می‌باشد.

پرورشی در گروه تجربی تحقیق منجر به رشد و توسعه خلّاقیت آنان در تمامی مؤلفه‌های خلّاقیت «سیالی (روانی)، ابتکار (اصالت) و تخیل» شده است به عبارت دیگر دانش‌آموزانی که تحت پوشش بازیهای پرورشی توسط مربیان متخصص قرار گرفته بودند از توسعه و رشد خلّاقیت بیشتری در مقایسه با دانش‌آموزانی که این امکان برایشان مهیا نبود بهره‌مند بودند بدین ترتیب نتیجه این تحقیق به همراه دیگر یافته‌های آن با بررسی‌هایی که بوچر (۱۹۶۴) تحت عنوان اینکه خلّاقیت در تربیت بدنی موجب تولید مفاهیم به وسیله حرکات بدنی در کودک می‌شود و نیز تحقیق وسلی وایت (۱۹۷۱) که بیانگر ارتباط

منابع و مأخذ

- ۱- اسپورن، «پرورش استعداد همگانی ابداع و خلاقیت»، ترجمه حسن قاسم زاده، تهران: چاپ سوم، ۱۳۷۵.
- ۲- شیخ، محمود. «رابطه خلاقیت و فعالیتهای حرکتی دانش آموزان پسر سال دوم راهنمایی شهرستان شهریار»، رساله کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت مدرس تهران، ۱۳۷۶.
- ۳- مفیدی، فرخنده. «سمپوزیوم جایگاه تربیت در آموزش و پرورش دوره ابتدایی» انتشارات تربیت، چاپ اول، ۱۳۷۱.
4. *Bucher, Charles and Evelyn. M. Reado (1964). physical education and Health. Newyork Macmillan.*
5. *Beryl. M Parish, Joseph L. frand (1959). Educating the Gifted Newyork henry. Holt.*
6. *Pellegrini, Anthony (1985). the effect of play on fuluency imagination. cognition personality Vol.4 Diseration abstract international.*
7. *Robber to Mesenbernic, E.DD (1971). the interrelationship of the creative process and creative personality to activities and Methodlogy in physical education university of North cuolina at cveens boro director: Dr. Celeste ulrich.*
8. *TORRANCE.E.P (1981). Thinking creatively in Action and Movement scholastic testing service Bensenville. illinois.*
9. *Wesley with, PH.D Releationship of aspects of body concept, cretivity and sports profincincy the university of wisconsin, 1971, sopervisor professor ANN.E. jewett.*